

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

13 יוני 2011

ת"פ 7730-06 מ.י. פרקליטות מחוז ת"א
- פלילי נ' שלו ואח'

בפני כב' השופט מרדכי פלד, סגן נשיא.

מ.י. פרקליטות מחוז ת"א - פלילי

המאשימה

נגד

1. יחזקאל שבירו
2. דוד שלו

הנאשמים

נוכחים:ב"כ המאשימה, עו"ד מוריה גרין
ב"כ נאשם 1, עו"ד בן ציון קבלר
ב"כ נאשם 2, עו"ד מנדלמן
נאשם 1 – בעצמו
נאשם 2 – בעצמו

חקיקה שאוזכרה:

[חוק סדר הדין הפלילי \[נוסח משולב\], תשמ"ב-1982: סע' 182](#)[חוק העונשין, תשל"ז-1977: סע' \[1\] 309, 304](#)[תקנות הבטיחות בעבודה \(עבודות בניה\), תשמ"ח-1988: סע' 2, 5, 5\(ב\), 3, 5, 111, 112, 111](#)

מיני-רציו:

* בית המשפט הרשיע מנהל עבודה בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום אשר לפיו הוא גרם למותו ברשלנות של עובד זר. נפסק, כי בנסיבות העניין היה על הנאשם לצפות, מכוח תפקידו את התרחשות התאונה שגרמה למותו של העובד. מנהל העבודה, בנעליו של נאשם 1, יכול היה לצפות את התוצאה כפי שהתרחשה.

* עונשין – עבירות – גרימת מוות ברשלנות

* עונשין – אחריות פלילית – בעבירות רשלנות

כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום מתוקן המייחס להם את גרימת מותו ברשלנות של ואסילי דראגן, פועל זר מרומניה, שנפצע אנושות, במפולת עפר שארעה בתוך תעלה שנחפרה בצורה מסוכנת באתר בנייה. נטען, כי אחריותו של נאשם 1 לקרות התאונה, נובעת מכוח אחריותו כמנהל העבודה

באתר. אשר לנאשם 2, נטען, כי אחריותו לקרות התאונה נעוצה במתן הוראה ספציפית לואסילי לרדת לתעלה ולסיים את הנחת צינור הביוב באותה תעלה הגם, שנאשם 2, היה מודע למסוכנות הכרוכה בכך.

בית המשפט פסק כלהלן:

נאשם 1 לא נרתע מלהציג עצמו כמנהל העבודה באתר בפני כל מי שבא איתו במגע לצורכי ביצוע העבודה באתר, אך ביקש לצמצם מאחריותו לנעשה באתר ע"י הימנעותו מרישומו כמנהל עבודה.

משנה חומרה, ניתן למצוא בהתנהגותו של נאשם 1, שלמרות הוראה ברורה וחד משמעית של מערב, שהתריע על ליקויי בטיחות קשים וחמורים בתעלה, והורה על הפסקה מיידית של העבודה בגינן של אותן סכנות שבהן הבחין ועליהן התריע, לא זו בלבד שנאשם 1 לא טרח להפסיק את העבודה כפי שנצטווה, אלא שאישר את המשכה כפי שהתוודה בשיחת הטלפון עם מערב, ולא התריע בפני איש מפועליו לבל יהינו לרדת לתעלה, מה גם שעולה בנוסף מפיו, כי הבחין בירידתו של המנוח לתעלה.

בנסיבות, בולטת בעליל אחריותו של נאשם 1 לקרות התאונה המצערת והקשה, שהביאה בסופו של דבר למותו של ואסילי.

הדעת נותנת, כי נאשם 1, שבמהלך ביצוע העבודה ביקש שלא ליטול אחריות לבטיחות פועליו, יאמר, בהזדמנות הראשונה הנקרת בדרכו, כי אין הוא נושא באחריות לקרות התאונה, וכי זו רובצת לפתחו של נאשם 2, אך הוא נמנע מכך ולא גלגל כל אחריות כלפי נאשם 2, וזאת עשה רק בשלב מאוחר יותר, והדבר אומר דרשני.

בנסיבות העניין, קיים ספק סביר בכל הנוגע לנטען ע"י המאשימה בדבר אחריותו של נאשם 2 לקרות התאונה, הנשענת על הוראתו הספציפית למנוח, עובר לתאונה, כשעולה ספק סביר כאמור בדבר קיומה של הוראה ספציפית מעין זו, מכלל הראיות והעדויות שהובאו.

לא ניתן לקבוע, אפוא, באותה מידה של וודאות הנדרשת בפלילים, כי מכלול הראיות במקרה דנן, מעלה אכן מתן הוראה ספציפית מצד נאשם 2 למנוח לרדת לתעלה, ובנסיבות אלו מחייב הדבר את זיכוי של נאשם 2 מהעבירה שיוחסה לו, מחמת הספק הסביר שקם בנסיבות העניין לדידו של נאשם 2.

במקרה דנן, קיים קשר סיבתי, חד משמעי, בין קרות התאונה, לבין מותו של המנוח.

נאשם 1, חב בנסיבות העניין חובת זהירות מושגית כלפי המנוח מכוח היותו מנהל העבודה של המנוח. גם חובת הזהירות הקונקרטיית, צריך שתהיה מוחלטת על נאשם 1 בנסיבות העניין, בשים לב לאופן בו התנהלה הפירת התעלה הספציפית, כשהיא נושאת בחובה מסוכנות, שלה היה ער גם נאשם 1, בהיותו מנהל העבודה.

היה על נאשם 1 לצפות, מכוח תפקידו, בנסיבות אלו, את התרחשות התאונה, כשחובה זו, לצפות, נקבעת ע"פ מבחן הציפיות, דהיינו: האם אדם מן הישוב, בנסיבות העניין, יכול היה לצפות את התרחשות הנזק, כפי שאירע, בעקבות מעשה או מחזל שעשה. כך ניתן לקבוע, כי מנהל העבודה, בנעליו של נאשם 1, יכול היה לצפות את התוצאה כפי שהתרחשה.

בנסיבות, יש לקבוע כי התאונה, שהביאה למותו של המנוח, נגרמה עקב רשלנותו ומחדליו של נאשם 1, שמילא את תפקיד מנהל העבודה ולא פעל בהתאם לתקנות הבטיחות, כשמוטל היה עליו גם לדאוג לשיפוע טבעי בדפנות התעלה, או לדיפון מתאים לאבטחת דפנות התעלה, מפני התמוטטות. מתברר עוד, כי נאשם 1 לא מסר כל הוראות בטיחות מתאימות לפועלים אשר עבדו בתעלה, ואישר את ירידת המנוח לתעלה, כשהיה עליו והדבר היה ביכולתו, והיה זה גם מחובתו, למנוע זאת ולוודא הפסקת העבודה לאלתר, כפי שהורה זן מערב, והיה בכך כדי למנוע את התרחשות האסון שאירע. נאשם 1 פעל כפי שפעל, גם בהיותו מודע למצבה הבטיחותי החמור של התעלה, כשהיה בכך כדי לסכן את חיי הפועלים הנמצאים בה. נאשם 1 אפשר את המשך העבודה בניגוד משווע להוראות שקיבל, והביא בסופו של דבר, במחדליו, לקרות התאונה ולפגיעה האנושה במנוח, שהביאה למותו.

הכרעת דין

1. בפתח הדיון ועפ"י הוראת סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי, אני מודיע על זיכוי של שלו דוד, נאשם 2, מחמת הספק, מעבירה של גרם מוות ברשלנות, על פי סעיף 304 לחוק העונשין, שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן.

כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום מתוקן וזאת בחודש מרס 2008, המייחס להם את גרימת מותו ברשלנות של ואסילי דראגן (להלן: "ואסילי"), פועל זר מרומניה, שנפצע אנושות בתאריך 20.5.03, במפולת עפר שארעה בתוך תעלה שנחפרה בצורה מסוכנת באתר בנייה, רבנו ירוחם, שברח' מדרש תנחומא, ביפו (להלן: "האתר").

ואסילי נקבר תחת מפולת העפר שארעה וחולץ משם לאחר שהיה מכוסה קרוב ל-20 דק', כשהוא מחוסר הכרה וסובל מפגיעות קשות ומורכבות (ת/15). הוא הובהל לביה"ח "איכילוב", בתל-אביב, ולאחר חודשי אשפוז ממושכים הועבר לטיפול בביה"ח שיקומי "רעות", שם שהה כחודש ימים ומשהחמיר מצבו הוחזר לביה"ח "איכילוב", שם נפטר בתאריך 12.6.04 (תעודת פטירה ת/9), בכל תקופת אשפוזו לא חזרה אליו הכרתו.

2. המאשימה טוענת בכתב האישום המתוקן כי ואסילי ירד להניח צינורות ביוב בתעלה, כשבאותה עת שימש נאשם 1 מנהל עבודה באתר, מטעם חברת "יהודה שטאנג ובניו בע"מ" (להלן: "**החברה**"), שהתקשרה כקבלן מבצע, בחוזה שנחתם ביום 28.4.03, בינה לבין חברת "אחוזות החוף בע"מ" (להלן: "**אחוזות החוף**"), לבצע עבודות פיתוח ותשתיות שונות באתר.

נטען, כי אחריותו של נאשם 1 לקרות התאונה, נובעת מכוח אחריותו כמנהל העבודה באתר. אשר לנאשם 2, נטען, כי אחריותו לקרות התאונה נעוצה במתן הוראה ספציפית לואסילי לרדת לתעלה ולסיים את הנחת צינור הביוב באותה תעלה שאורכה היה כ-8 מ', עומקה כ-2.5 מ' ורוחבה כ-80 ס"מ, הגם, שנאשם 2, היה מודע למסוכנות הכרוכה בכך וזאת כאשר פרק זמן קצר עובר לקרות התאונה הגיע למקום דן מערב (להלן: "**מערב**"), ששימש באותה עת כמנהל פרויקטים בחברה, ומונה למהנדס האתר והורה לנאשם 1 על הפסקה מיידית של העבודה בתעלה נוכח ליקויים בטיחותיים חמורים שמצא בחפירת התעלה ושהיו עלולים לגרום לקריסתה ובליקויים אלו נכללו היעדר שיפועים בדפנות התעלה, היעדר דיפון תומך והיותה צרה מאוד.

3. נטען אפוא, כי שני הנאשמים, כאחד, התעלמו מהוראה זו ופעלו בניגוד לה, כשנאשם 1 התיר את המשך העבודה ואילו נאשם 2 הורה, באופן ספציפי, למנוח, ואסילי, לרדת לתעלה ולסיים את הנחת צינור הביוב, הגם שהוראתו של מערב הגיע לאוזניו והוא ביכר להתעלם ממנה.

יש להוסיף, כי כתב האישום המקורי כלל שני נאשמים נוספים והם: שטאנג שמואל ושטאנג אורי, מבעלי חברת שטאנג, שגם להם יוחסה גרימת מותו ברשלנות של המנוח וזאת עקב מחדלים שונים שיוחסו לחברת שטאנג, אלא שלאחר שימוע נאותה המאשימה לחזור בה מכתב האישום כנגדם.

4. לדידו של נאשם 2, חזרה והדגישה ב"כ המאשימה, עו"ד מוריה גרין, כי אחריותו שלו לקרות התאונה מתמצית בכך שהתעלם מהוראתו של דן מערב והורה ספציפית למנוח, שעבד כפועל באתר מטעם החברה, לחזור לתעלה ולהשלים את הנחת צינור הביוב.

עוד נטען, כי נאשם 2 גילה מלכתחילה מעורבות יתר בחפירת התעלה ונתן הוראות לפועלים ובתוכם המנוח באשר לאופן ביצוע העבודות בתעלה שנחפרה.

נאשם 2, מכחיש את גרסת המאשימה וטוען כי לא נתן כל הוראה ספציפית למנוח להיכנס לתעלה, זאת לאחר שדן מערב הורה על הפסקת כל פעילות עבודה במקום, נוכח המסוכנות שגילה באופן חפירת התעלה, כמפורט לעיל.

5. נאשם 1 טען להגנתו, בין השאר, כי היה זה נאשם 2 שהורה למנוח להיכנס לתעלה המסוכנת, ללא הסכמתו, וכי בנסיבות אלו אין הוא נושא באחריות כלשהיא לקרות התאונה.

עוד העלו ב"כ הנאשמים טענות רבות של הגנה מן הצדק.

בנושא זה נטען כי כתב האישום המקורי הוגש בשיהוי ניכר, קרי, בשלהי שנת 2006, וגם אז התברר כי לא ניתן היה להתחיל במשפט מאחר ונדרשה מלכתחילה הסכמת היועמ"ש לממשלה להגשתו של כתב האישום משמתברר כי המנוח נפטר לאחר למעלה משנה מיום קרות התאונה. עוד נטען, כי בעיקר המחדלים לקרות התאונה נושאים מנהלי החברה – "חברת שטאנג", שהפרו את המוסכם עימם בחוזה שנחתם עם חברת "אחוזות החוף", בתאריך 28.4.03, משלא דיפנו את התעלה, כמתחייב מהם וכנדרש על פי תקנות הבטיחות בעבודה כשהיה בדיפון, לו הותקן, כדי למנוע את ההתרחשות של התמוטטות שכבת העפר לתוך התעלה שבאתר ושבעטייה נפגע המנוח.

6. כן נטען ע"י ב"כ הנאשמים כי מבצע הבנייה, קרי החברה, הפר כללי בטיחות אלמנטריים, משלא מונה מנהל עבודה מוסמך באתר, והכול כשנתברר כי נאשם 1 היה בעת קרות התאונה ללא הסמכה כחוק, כמנהל עבודה ובפועל בוצעה אפוא העבודה באתר ללא מנהל עבודה, ומכאן שהאחריות, בפרט על קיום כללי הבטיחות וקיום החובות החלים על מנהל העבודה, רובצת על החברה – מבצע הבנייה, בהתאם לתקנה 5(ג) לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה) התשמ"א-1988 (להלן: "התקנות") (ראה גם תקנה 2 ו-2ב. לתקנות הנ"ל), כפי שציין בחו"ד ובעדותו מפקח משרד התמ"ת, דניאל זלוצ'יסטי, שראה בחברה כאחראית בלעדית לקרות התאונה, נוכח מחדל זה וגם נוכח מחדלים נוספים רבים שגילה בתעלה ובהם גם היעדר דיפון והיעדר שיפועים בדפנות התעלה – כשעלותם של אלו היתה מוטלת על החברה, על פי החוזה שנחתם לביצוע העבודות באתר - כשלא זו בלבד שלא דווח למשרד התמ"ת על מינוי מנהל עבודה כנדרש, אלא שגם לא דווח כלל על תחילת העבודות, כנדרש בחוק, וגם לא בוצע סקר גיאולוגי טרם תחילת העבודות, שהיה בסקר זה כדי לגלות את המסוכנות הכרוכה בביצוע העבודה, כפי שבוצעה.

7. נטען עוד, כי האחריות לקרות התאונה רובצת גם לפתחם של דן מערב וצחי לביא, שהיה מפקח מטעם אחוזות החוף, שהזמינה, כאמור, את חברת שטאנג לבצע את הפרויקט באתר, כשאלו היו אמורים לפקח על הנעשה באתר, מדי יום ויומו, ולא נהגו כך ולא וידאו כי התעלה אכן תיחפר עם שיפועים, כפי שגם הורה לביא ביומן העבודה, וכן לא וידאו קיומו של דיפון, כנדרש גם בתקנות הבטיחות, והיה במחדלים אלו, בפני עצמם, כדי לחולל את התאונה. נטען גם כי מערב החיל פיקוח לוקה משלא הבחין עוד קודם לכן במחדלים המלווים את חפירת התעלה, לאורך פרק זמן ניכר, עד קרות התאונה. עוד טען ב"כ נאשם 1 כי הטיפול הרפואי שקיבל המנוח היה לוקה, והתפתחו בגופו פצעי לחץ חמורים, בעת ששהה במוסד השיקומי "רעות", שלא היו מתפתחים לו היה זוכה לטיפול רפואי נאות, כאשר בסופו של דבר אותם פצעי לחץ, שהחמירו, הביאו למותו של המנוח.

8. נטען, בסופם של דברים, כי מדובר אפוא באכיפה בררנית מצד המאשימה, משלא טרחה להעמיד לדין את כל אלו הנושאים בכל האחריות למותו של המנוח, ותחת זאת בחרה המאשימה לפנות כנגד הנאשמים וליחס להם מחדלים שלא היו בשליטתם ושאינן הם נושאים באחריות להם. בנוסף, נטען, כי גם חופר התעלה באמצעות ה-"באגר", איתן אברהמי, אף הוא נושא באחריות לקרות התאונה, משחפר אותה בצורה כה בלתי בטיחותית.

9. דיון ומסקנות:

עד תביעה 1, דניאל זלוצ'יסטי, המפקח מטעם משרד התמ"ת, שהגיע לאתר לאחר קרות התאונה, הגיש חו"ד מטעמו, שהעלתה ממצאים קשים וחמורים לגבי הנעשה באתר ולגבי הסיבות לקרות התאונה.

מתוך חוות הדעת ומתוך עדותו עלה כאמור כי התאונה אירעה בתעלה שעומקה 2.5 מ', אורכה כ-8 מ' ורוחבה 80 ס"מ. העד ציין כי התאונה אירעה בשל כך שדפנות התעלה לא אובטחו מפני מפולת, לאמור, ניתן היה למונעה לו היו יוצרים שיפועים נכונים בדפנות החפירה, לרבות התקנת דיפון מתאים וביצוע עבודה בתוך תא הגנה מתאים.

כן ציין העד, כי לא מונה, לדידו של משרד התמ"ת, מנהל עבודה באתר, ולא דווח כלל על תחילת העבודות למשרד התמ"ת, ועל כן לא ידע המשרד על תחילת ביצוע העבודות באתר ועל המשכן.

10. מערב מסר לעומת זאת כי נאשם 1 תפקד ופעל כמנהל עבודה באתר, מטעם החברה, וכי הוא היה אחראי, מתוקף תפקידו, גם על קבלני המשנה, לגבי ביצוע תקין של העבודות ועל קיום הוראות הבטיחות בעבודה (עמ' 19, שורה 25, וכן עמ' 23, שורה 23). כן מסר העד מערב, כי נאשם 1 הציג עצמו בפני החברה: "כמנהל עבודה מנוסה" (עמ' 23, שורה 14).

נאשם 2, שהיה מפעיל המחפרון, שכיסה בעפר את צינור הביוב שהוכנס לתעלה, הוגדר ע"י העד מערב כקבלן עצמאי: "מקצועי ודומיננטי" ו-"ראש גדול" (עמ' 67, סיפא). יש לציין בהקשר זה כי מסקנה דומה במהותה גיבש העד המומחה מטעם נאשם 2, עו"ד ומהנדס, אמיל ברגינר, בחו"ד שהגיש (13/0), אלא שציין בעדותו שמסקנתו זו נשענה על האמור בהודעותיהם של עדים רבים שנחקרו בתיק ע"י המשטרה וע"י מפקח משרד התמ"ת.

11. עוד מתברר, כי בבוקר קרות התאונה ביקר מערב באתר ונוכח לדעת כי: "התעלה הייתה מאוד לא בטיחותית, היא הייתה בלי שיפוע ובלי דיפונים. זה היה מסוכן מאוד... שאלתי את יחזקאל שבירו למה התעלה היא בצורה כזאת לא בטיחותית, והתשובה שקיבלתי היא שהכף של הבאגר צרה מדי... ביקשתי להפסיק את החפירה, לכסות את התעלה וכשתגיע הכף הרחבה של הבאגר לחפור את התעלה מחדש עם שיפועים, בצורה בטיחותית... ראיתי שמפסיקים לעבוד, שעוצרים את העבודה." (עמ' 19, שורות 5-11). העד הוסיף כי דבריו והוראותיו כווננו למנהל העבודה, נאשם 1, וכי גם נאשם 2 שמע את דבריו. העד ציין, כי לאחר שנסע לדרכו, התקשר אליו נאשם 1: "וסיפר לי שהם רצו להניח צינור אחרון בתעלה, ונכנס פועל, שהייתה התמוטטות... פיננו אותו ושהוא לא נפצע קשה. שאלתי אותו למה עשיתם את זה? הוא אמר שרצו להניח צינור אחרון." (עמ' 20, שורות 3-4). העד תהה ושאל את נאשם 1 על שום מה לא שמעו בקולו, ונענה שוב בכך שביקשו להניח: "צינור אחרון".

12. חופר התעלה, באמצעות ה"באגר", איתן אברהמי, העיד כי נאשם 1 היה מנהל העבודה בשטח, ואף הנחה אותו כיצד לחפור את התעלה (עמ' 34, שורה 28, עמ' 41, שורה 11 ו-30 וכן עמ' 42, שורה 32).

בחקירתו הנגדית הדגיש העד אברהמי כי: "יחזקאל הוא זה שנתן את ההוראות" (עמ' 38, שורה 28) ועוד הוסיף העד אברהמי כי גם נאשם 2 גילה מעורבות בביצוע

- העבודה בכך שהיה נותן הוראות לפועלים: "ונותן גבהים" (עמ' 38, שורה 32), ולעיתים היה גם נאשם 2 אומר לו להמשיך לחפור.
13. יש לציין עוד כי גם העד שלומי איתן, שהיה מהנדס ראשי בחברה, ציין כי נאשם 1 היה מנהל העבודה באתר, והציג עצמו כמנהל עבודה מוסמך (עמ' 56, שורה 59).
- ע"ת 7, צחי לביא, ששימש כמנהל הפרויקט והיה עובד חברת "מבני תעשייה", שהעניקה שירותי ניהול לאחוזות החוף, ושבאמצעותו הוגשו יומני העבודה באתר, ציין כי כתב ביומנים הללו כי החפירות בוצעו ללא שיפוע וזאת עוד ב-1.5.03, (ת/20). העד הוסיף עוד, כי ביקר באתר ביום קרות התאונה, הבחין במסוכנות הטמונה בתעלה ואז התקשר למערב וביקשו לוודא את הפסקה העבודה. עם זאת, יצוין כי דן מערב, לא זכר שיחת טלפון נטענת זו עם צחי לביא, ומתברר עוד כי בחקירתו במשטרה, כשלוש שנים לאחר האירוע, לא מסר העד לביא בדבר ביקורו באתר, ובדבר קיום שיחת הטלפון עם מערב. העד לביא הסביר זאת בכך שהדברים נשתכחו ממנו, עד שפגש בע"ת 10, הוא עבדל כרים פארס בויארט, המוכר בשם עבד, שעבד כששכיר בחברה וזה הזכירו כי הציל את חיו משהורה לו ולפועלים לצאת מיד מהתעלה. עוד אישר העד לביא כי את הרישומים ביומן העבודה לא היה עורך בו במקום אלא באיחור של מס' ימים. יש להוסיף בהקשר הזה, כי לא ניתן לשלול את אמינות גרסתו של העד לביא, וזאת כאשר נמנעה ההגנה בתיק לחקור את עבד בדבר המפגש עם צחי לביא והימנעות זאת יש בה כדי להוסיף נדבך של אמינות לגרסת העד לביא, בכללותה.
14. ע"ת 10, עבד, מסר בעדותו כי נאשם 1 היה: "מנהל העבודה שלנו, הוא היה אומר לנו איך לעבוד ומה לעשות." (עמ' 82, שורות 22-23). העד ציין כי בתעלה אירעו גם מפולות קודמות, עד קרות התאונה, וכי ביום האירוע, מערב: "אמר לעצור את העבודה, ולא לעבוד היום, בגלל המקרה של המפולת", בהמשך עדותו מסר עבד, כי נאשם 2, שכונה בפיו: "הקבלן", אמר לרדת לתעלה ולהמשיך לעבוד (עמ' 83, שורה

10), אלא שבהמשך עדותו שינה עבד גרסה זו, ונסוג מדבריו בכל הנוגע להוראה שניתנה לטענתו קודם לכן, ע"י נאשם 2. כך גם בהודעתו במשטרה שניתנה ביום האירוע, ציין עבד כי: "הפועל שלי, יוסף, אמר שדוד ביקש ממנו לרדת, והוא לא הסכים" (8/ס), וכי אמר לנאשם 2 שלא ירד לתעלה.

15. בהודעה שניתנה למחרת אירוע התאונה לחוקר זלוצ'יסטי, ציין העד, שלאחר שמערב הורה על הפסקת העבודה: "דוד ביקש מואסילי לרדת לחפירה" (9/ס), אלא שבהמשך עדותו החל העד להשמיע הסתייגויות מגרסתו דלעיל וטען כי לא שמע שדוד, קרי נאשם 2, אמר ליוסף לרדת לתעלה, וטען כי אינו זוכר שנאשם 2 אמר לו לרדת לתעלה.

בהמשך, חזר וטען כי נאשם 2 המשיך לעבוד למרות הוראתו של מערב לעצור את העבודה (עמ' 86, שורה 30).

עם זאת כשנחקר ע"י ב"כ נאשם 2, דבק עבד בגרסה שונה ולפיה: "שניהם נתנו הוראות לואסילי לפני התאונה, שניהם היו נותנים לפועלים לפני התאונה, בדיוק מי אמר לואסילי לרדת דווקא עכשיו לפני התאונה, אני לא יודע, אני לא אמרתי לו לא לרדת" (עמ' 89, שורות 19-21 וכן ראה עמ' 89, שורות 12-14), וכן הוסיף העד: "כולם שהיו במקום ראו שהוא יורד לתעלה, גם יחזקאל ראה" (עמ' 90, שורה 32). עוד הוסיף, כי המנוח ירד לתעלה גם כשאמרו לו קודם לכן, לא לנהוג כך (עמ' 91, שורה 20). העד גם שלל את טענת נאשם 1 כי לנאשם 2 היו פועלים משלו (עמ' 32, שורה 32).

16. אכן, במהלך מתן עדותו, טען העד כי הנאמר בחקירותיו במשטרה ובפני מפקח התמ"ת נכון הוא, אך בסופו של יום למשמע עדותו בכללותה, על השינויים שידעה, יקשה לקבוע מסמרות לחובתו של נאשם 2 בדבר קיומה של הוראה ספציפית שניתנה ע"י נאשם 2, למנוח, לרדת לתעלה זאת לאחר שמערב הורה על הפסקת העבודה.

יתרה מזו, גם עדותו של דן מערב, בדבר שיחת הטלפון שהתקבלה מנאשם 1, לאחר התרחשות התאונה, מעלה כי נאשם 1 כלל לא העלה בפניו טענה כלשהיא כי האשמה לקרות התאונה רובצת לפתחו של נאשם 2.

בעדותו בביהמ"ש, לא התכחש נאשם 1 לכך כי הגיע לעבוד באתר כמנהל עבודה, לכל דבר, כשהסתבר עוד כי בעבר השתתף בכל הקורסים המקצועיים שהיה בהם די להכשירו כמנהל עבודה. אך יחד עם זאת, דחה את קבלת תעודת ההסמכה כמנהל עבודה, עד לשנת 2004 (עמ' 107, שורות 10-14).

17. לטענת נאשם 1 הוא: "לא עבד בתשתיות", עובר לעבודתו באתר. עם זאת, אישר, כי נהג לערוך גם רישומים ביומן העבודה (ת/20), עוד הוסיף כי עובר לתאונה: "היה כל הזמן מפולות במקום בו הייתה התאונה". כמו כן, טען בחקירתו הראשית בביהמ"ש כי בעת קרות התאונה פנה להביא קסדות מהמחסן, וכי קודם לכן: "עבד אמר גם לי וגם לדן מערב שהוא לא רוצה להיכנס לתעלה" (עמ' 105, שורות 14-15). בהמשך עדותו עלה כי נאשם 1 לא נרתע מלהציג עצמו, וזאת עוד משנת 2002, כמנהל עבודה (ראה ס/20, סעיף 20, ו-ס/12).

אף בעימות שנערך בינו לבין מערב (ת/5), ב-14.3.2005, נמצא נאשם 1 טוען כי הורה על הפסקת העבודה לנאשם 2, אך זה סירב להיעתר לו, אלא שמדובר בטענה שלא בא זכרה בשיחת הטלפון שלו עם מערב, מיד לאחר התאונה, בה כרך נאשם 1 את עצמו כמי שהיה מעורב בהמשך ביצוע העבודה, למרות האיסור הגורף שהטיל על כך מערב.

18. מעבר לכך, גם בחקירתו הראשונה במשטרה (ת/1), שהייתה ביום התאונה, לא הזכיר נאשם 1 את נאשם 2 כמי שהורה למנוח להיכנס לתעלה ואף טען כי היוזמה

על הפסקת העבודה הייתה שלו, מבלי להזכיר כלל את מערב כיוזם הפסקת העבודה (ראה גם ת/2).

אך בחקירתו השנייה בפני המפקח מטען התמ"ת כרך נאשר 1 לראשונה, את נאשם 2, באחריות לקרות התאונה, וגם בחקירה זו, לא הזכיר הוראה ספציפית של נאשם 2 למנוח, לרדת לתעלה, וטען כי נאשם 2 סנט בפועלים ואמר להם שאין מקום לחשוש מכניסה לתעלה. בהודעה זו (ת/2), עולה בעליל, כי נאשם 1 לא עשה דבר למנוע מהפועלים לרדת לתעלה, הגם שהיה מודע למסוכנות הכרוכה בכך. בהמשך חקירותיו במשטרה (ת/4-5/ת), טען נאשם 1 כי נאשם 2 לא ציית ולא שעה להוראותיו, וכי מערב היה מודע לכך. אך לגבי טיעון זה לא נחקר מערב בחקירתו הנגדית.

19. נאשם 1 נמצא גם טוען בשיחת הטלפון כי אמר באותה שיחה, לאחר התאונה, כי: "גם אני אמרתי לדוד להפסיק לעבוד" (ת/4, שורה 21), אך עדות מערב, שמסר גרסה סדורה וניכר היה בו שהוא מבקש לתאר נאמנה את האירועים, לגבי תוכנה של שיחת הטלפון עם נאשם 1, שוללת גם גרסה זו. בהמשך עדותו, הודה נאשם 1 כי נמנע מלהגיש בקשה או טפסים לקבלת הסמכה כמנהל העבודה, ע"מ לצמצם לאחריותו את המתרחש באתר. בהמשך גם אישר, כי בסופו של דבר, נאשם 2 היה כפוף לו (עמ' 109, שורה 25) וכי היה מנהל העבודה באתר (עמ' 111, שורה 1 וכן ת/3, שורה 2: "אני שימשתי כמנהל עבודה"). עוד אישר נאשם 1 כי מערב היה מגיע לשטח האתר: "כמעט כל יום" (עמ' 110, שורה 24). בהמשך עדותו, גם סייג נאשם 1 את אמירותיו הקודמות בדבר אחריותו של נאשם 2 לקרות התאונה, כך אומר נאשם 1: "אני לא אומר שהוא אמר לו להישאר. הוא אמר שיש לו צינור להניח, ואז יצא. ואסילי אמר את זה ודוד שמע. גם אני, הייתי מפסיק הרבה פעמים את העבודה, ואמרתי לדוד שבסוף יהיה אסון" (עמ' 111, שורות 28-30).

20. בסיכומם של דברים עולה אפוא כי נאשם 1 לא נרתע מלהציג עצמו כמנהל העבודה באתר בפני כל מי שבא איתו במגע לצורכי ביצוע העבודה באתר, אך ביקש לצמצם מאחריותו לנעשה באתר ע"י הימנעותו מרישומו כמנהל עבודה. התברר כי בדרך זו,

חשב נאשם 1, לפטור עצמו מאחריות למתרחש באתר שבפיקוחו, כך אומר בהקשר זה, מפורשות, נאשם 1: "לא רציתי את האחריות עלי באתר" (עמ' 118, שורה 3). עם זאת, עולה, כי נאשם 1 גם לא נרתע מלהורות לפועליו בתחום הבטיחות, כפי שהורה בדבר חבישת קסדות, ואף גילה עירנות והתריע מפני בעיות נוספות בתחום הבטיחות (עמ' 118).

מחקירתו הנגדית ואף האמור בהודעותיו עולה בעליל מודעותו הברורה של נאשם 1, לסכנות הכרוכות בעבודה בתוך התעלה, במצבה העגום, עד קרות התאונה (ראה עמ' 116 וכן עמ' 120 שורה 31: "לפני זה היו מפולות קטנות", וכן עמ' 120, שורה 3 ואילך וכן ת/1 שורה 16 ואילך).

21. משנה חומרה, ניתן למצוא בהתנהגותו של נאשם 1, שלמרות הוראה ברורה וחד משמעית של מערב, שהתריע על ליקויי בטיחות קשים וחמורים בתעלה, והורה על הפסקה מיידית של העבודה בגינן של אותן סכנות שבהן הבחין ועליהן התריע, לא זו בלבד שנאשם 1 לא טרח להפסיק את העבודה כפי שנצטווה, אלא שאישר את המשכה כפי שהתוודה בשיחת הטלפון עם מערב, ולא התריע בפני איש מפועליו לבל יהינו לרדת לתעלה, מה גם שעולה בנוסף מפיו, כי הבחין בירידתו של המנוח לתעלה (ראה עמ' 105 שורה 20: "הפועל הזה עמד לרדת לתעלה" וכן עמ' 120 שורה 6 ואילך).

בנסיבות שהובאו לעיל, בולטת בעליל אחריותו של נאשם 1 לקרות התאונה המצערת והקשה, שהביאה בסופו של דבר למותו של ואסילי.

22. באשר לנאשם 2 – מקובלת עלי עמדת המאשימה כי נאשם 2 ניסה בכל מאודו ליצור את הרושם כי מעורבותו בעבודה בפרויקט, חרגה אך במעט מעבר אשר הוטל עליו לבצע כקבלן עצמאי, שנשכר ע"י החברה, קרי, כיסוי החפירה בחול ולא מעבר לכך.

מנגד, כפי שמעלה עדותו של העד המומחה מטעמו של נאשם 2, אמיל ברגינר, והאמור בחוות הדעת שהציג (ת/13), ואף עדויות נוספות שנשמעו והעניקו תימוכין למסקנותיו של העד המומחה, ובכלל זה דבריו של הפועל כריסטיאן כפי שהובאו בת/13 ושאומצו למעשה ושימשו חלק מקו ההגנה של נאשם 2 (ראה סעיף 5.9.3 בעמ' 13 לס/13), מדובר בנאשם שגילה דומיננטיות בביצוע העבודה ופניותיו לפועלים נגעו גם לביצוע העבודה ולתפקידם לסייע לו (ראה עדות העד אברהמי ועדות עבד, לעיל). אף נאשם 2, שהסתייג ממסקנותיו של העד המומחה מטעמו לדידו, ציין כי בסופו של דבר לא הסתפק בבוצע עבודתו כמפעיל הטרקטור (עמ' 132 ועמ' 137) ואף הגיע לכדי מתן הוראות לפועלים, בנוגע לביצוע עבודתם.

בנוסף, אישר נאשם 2, כי היה מודע למסוכנות שבתעלה, ושמע את הוראת מערב להפסקת העבודה.

23. יחד עם זאת, והגם שהסנגורית מאשרת כי נאשם 2 חב חובת זהירות מושגית כלפי המנוח, עדיין אין באמור לעיל כדי לשמש די להוכחת עמדת המאשימה, בדבר הוראה ספציפית שניתנה דווקא ע"י נאשם 2 למנוח להיכנס לתעלה, ולסיים את הנחת הצינור, כל זאת לאחר שמערב הורה על הפסקת העבודה.

לעניין זה, אין לי אלא לחזור ולהפנות לקביעותי לגבי המסקנות העולות מעדותו של עבד ולקושי העולה מכך לקבוע מסמרות, בהסתמך על עדותו המתעתעת של עבד בכל הנוגע לנאשם 2, ולמעורבותו במתן הוראה ספציפית למנוח, ביום קרות התאונה.

24. יתרה מזו, יש בעדותו ובגרסתו המשתנה חלופות של נאשם 1 עצמו, כדי לשלול מקביעת ממצאים, לחובתו של נאשם 2 בהקשר זה, וזאת גם בשים לב לאמירותיו של נאשם 1 מיד לאחר קרות התאונה אם בחקירותיו (ת/1, ת/2) ואם בשיחת הטלפון

שערך מיד לאחר קרות התאונה בה דווח למערב על התרחשותה, מבלי להזכיר כלל את נאשם 2 כגורם מרכזי, שנושא באחריות לקרות התאונה.

הדעת נותנת, כי נאשם 1, שבמהלך ביצוע העבודה ביקש שלא ליטול אחריות לבטיחות פועליו, יאמר, בהזדמנות הראשונה הנקרת בדרכו, כי אין הוא נושא באחריות לקרות התאונה, וכי זו רובצת לפתחו של נאשם 2, אך הוא נמנע מכך ולא גלגל כל אחריות כלפי נאשם 2, וזאת עשה רק בשלב מאוחר יותר, והדבר אומר דרשני.

25. מכל מקום, המכלול דלעיל יש בו כדי להקים ספק סביר בכל הנוגע לנטען ע"י המאשימה בדבר אחריותו של נאשם 2 לקרות התאונה, הנשענת על הוראתו הספציפית למנוח, עובר לתאונה, כשעולה ספק סביר כאמור בדבר קיומה של הוראה ספציפית מעין זו, מכלל הראיות והעדויות שהובאו.

לא ניתן לקבוע, אפוא, באותה מידה של וודאות הנדרשת בפלילים, כי מכלול הראיות דלעיל, מעלה אכן מתן הוראה ספציפית מצד נאשם 2 למנוח לרדת לתעלה, ובנסיבות אלו מחייב הדבר את זיכויו של נאשם 2 מהעבירה שיוחסה לו, מחמת הספק הסביר שקם בנסיבות העניין לדידו של נאשם 2, וכך אני מורה.

26. אשר לקשר הסיבתי, בין קרות התאונה ובין מותו של המנוח. הראיות שהוגשו מעלות כי המנוח היה מאושפז, כאמור, ברציפות, החל מפציעתו הקשה ביום קרות התאונה, ועד למותו, בתאריך 12.6.04 (ת/9). המנוח הגיע לביה"ח "איכילוב", כשהוא במצב קשה ביותר (ת/15, ת/16, ת/17), שאופיין בין השאר, בדימום מוחי ובשברים רבים בגופו. הוא הונשם במשך חודשים, והועבר, לאחר חודשי אשפוז ארוכים, לביה"ח "רעות", שם שהה במשך כחודש, והגם שחל בשלב מסוים במהלך כלל תקופת האישפוז, שיפור קל במצבו הכולל, (ת/23), נותר בכל העת מרותק למיטתו וללא הכרה.

כך הבהיר ד"ר ניצן מהרשק, מביה"ח "איכילוב" בעדותו, את מצבו הקריטי והקשה של המנוח מלכתחילה (עמ' 14 לשיבת יום 3.6.10), וציין כי המנוח נפטר מזיהום רב מערכת שהינו אחד הסיבוכים הנפוצים בחולים עם פגיעה נוירולוגית, כך שפצעי לחץ שמתפתחים בסיטואציה מעין זו, חושפים את העצם ונוצר בגין כך זיהום המביא למוות.

ד"ר מהרשק גם הבהיר, כי הודעת הפטירה שמולאה ע"י עדת תביעה 4, ד"ר תמי ציוני אוחיון, בה צוינה סיבת המוות כ: "מוות טבעי", מייצגת דיווח מקובל בנסיבות מעין אלה, כפי שאף הבהירה זו ד"ר ציוני אוחיון בעדותה (עמ' 27).

27. ע"ת 5, ד"ר קובי שחם, שקלט את המנוח בעת חזרתו מביה"ח "רעות", בתאריך 18.5.04, לאחר שחלה החמרה במצבו, ציין אמנם שחלה החמרה בעת אשפוז המנוח בביה"ח "רעות", במצב פצעי הלחץ של המנוח (עמ' 30, ראה גם ת/19), והוסיף כי מדובר בהתדרדרות כרונית. כן ציין כי לו הייתה מבוצעת הטרייה לפצעים במנוח, קיימת היתכנות כי פצעי הלחץ לא היו מחמירים. עם זאת, לא נסתרה עדותה של ע"ת 9, ד"ר אורליוב אולגה, מביה"ח "רעות", שהצביעה על מצבו הקריטי של המנוח בעת שהגיע לביה"ח "רעות", כשהוא במצב וגטטיבי, משותק בכל גפיו, עם פצעי לחץ בעכוז, שהיו קשים לריפוי מלכתחילה, זאת משהמערכת החיסונית של המנוח הייתה חלשה (עמ' 70), כשסיכויי השיקום של נפגע במצב כה קשה הינם קלושים ביותר (עמ' 71). העדה ציינה כי פצעי הלחץ במנוח החמירו, הגם שקיים בביה"ח "רעות" הנוהל של "גלגול" במיטה כל שעתיים (7/ס). עלה עוד כי פצעי לחץ נוטים להתפתח בחולים גם אם דואגים לגלגלם מצד לצד במיטתם (עדות ד"ר מהרשק, עמ' 15, שורות 28-29).

מכל מקום, לא נסתרה קביעתה של ד"ר אורליוב, כי: "הסיבה העיקרית לפצעי לחץ זה ירידה קוגנטיבית מתקדמת" (עמ' 72, שורה 8).

28. עדויות הרופאים שהובאו לעיל מעלות כי ניתן למנוח טיפול רפואי ושיקומי כמקובל וכנחוץ (ראה גם ת/24 ו-ת/25), והוכח אפוא ע"י המאשימה כי ניתן למנוח, לכל אורך חודשי אשפוזו בבתי החולים, טיפול רפואי הולם ומתאים למצבו, והדבר לא נסתר בכל עדות אחרת מטעם ההגנה, הכל, כאשר נגרם למנוח, כתוצאה מהתאונה, נזק מוחי ופיזי חמור ביותר, כשסיכויי שיקומו במצבו הקשה היו קלושים וזאת נוכח זיהומים האופייניים לחולים במצבו, המפתחים פצעי לחץ, המביאים בדרך כלל למוות. (ראה גם בהקשר זה הוראת [סעיף 1\]309](#) לחוק העונשין).

על כן, יש לקבוע בסיכומם של דברים, כי קיים קשר סיבתי, חד משמעי, בין קרות התאונה, לבין מותו של המנוח.

29. נאשם 1, חב בנסיבות העניין חובת זהירות מושגית כלפי המנוח מכוח היותו מנהל העבודה של המנוח. גם חובת הזהירות הקונקרטית, צריך שתהיה מוחלטת על נאשם 1 בנסיבות העניין, בשים לב לאופן בו התנהלה חפירת התעלה הספציפית, כשהיא נושאת בחובה מסוכנות, שלה היה ער גם נאשם 1, בהיותו מנהל העבודה, וכשמסוכנות זו קיבלה גושפנקא גם מפיו של דן מערב, וכפי שזאת גם עולה מעדותו של המומחה אמיל ברגינר, מטעמו של נאשם 2, ודומה שאין עליה חולק.

מדובר היה, בתעלה, שנחפרה, כאמור, ללא שיפועים נדרשים וללא דיפונים, ולמרות הוראה מפורשת שניתנה להפסקת העבודה, לאלתר, מפי גורם מוסמך, מערב, לא ווידא נאשם 1 את הפסקת העבודה, על אחר, ולא נקט כל אמצעי להפסקתה, כפי שהורה מערב. יתרה מזו, מתברר כי נאשם 1 אף היה מעורב בהמשכה של העבודה, והכול במצבה הרעוע והמסוכן של התעלה, ועל אף הוראתו של מערב להפסקה מיידית של העבודות ולכיסוי התעלה בחול.

30. היה על נאשם 1 לצפות, מכוח תפקידו, בנסיבות אלו, את התרחשות התאונה, כשחובה זו, לצפות, נקבעת ע"פ מבחן הציפיות, דהיינו: האם אדם מן הישוב,

בנסיבות העניין, יכול היה לצפות את התרחשות הנזק, כפי שאירע, בעקבות מעשה או מחדל שעשה. (ראה [ע"פ 119/93, לורנס נ' מדינת ישראל, פד"י מח/4, 1](#)). כך ניתן לקבוע, כי מנהל העבודה, בנעליו של נאשם 1, יכול היה לצפות את התוצאה כפי שהתרחשה.

אין מקום לטענה שהועלתה לפיה אי דיווח לתמ"ת על תחילת העבודה והיעדרה של תעודה מסמיכה מטעם התמ"ת, לדידו של נאשם 1 כמנהל עבודה, גורעים מאחריותו של נאשם 1 לקרות התאונה ומאיינים אותה, ומעבירים את האחריות להתרחשותה למבצע הבניה, כפי שנטען ע"י ב"כ, עו"ד קבלר.

משהציג עצמו, נאשם 1, לכל דיכפין, כמנהל עבודה רב וותק וניסיון, וקיבל על עצמו את התפקיד, וראה אף עצמו כמנהל עבודה לכל דבר, וגם הורה בתחום הבטיחות לפועלים שהיו כפופים לו, והנחה בדבר אופן ביצוע הפירת התעלה, היה בכך כדי להקים לדידו חובת זהירות כלפי הפועלים שבאחריותו, ובכלל אלו – המנוח.

31. על כן, אי דיווח על מינויו והיעדר הסמכתו הרשמית, אינם שוללים ממעמדו כמנהל העבודה באתר, לכל דבר, ומכך נגזרת גם אחריותו, לקרות התאונה, כמפורט לעיל (ראה [ע"פ 3662/98, ביהמ"ש מחוזי ת"א, יונתן שייחי נ' מדינת ישראל](#)).

נאשם 1 נמצא עובר על אפוא את הוראות [תקנות 3 + 5, 111 ו-112](#), לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח – 1998, (להלן: "התקנות").

אשר לטענות ההגנה מן הצדק שהועלו, לרבות הטענה בדבר אכיפה בררנית, שהופעלה כלפי הנאשמים בנסיבות העניין, יש לקבוע כי אכן החברה לא וידאה מלכתחילה כי התעלה תיחפר בצורה הבטיחותית המקובלת והראויה לחפירת תעלה, לאמור, בהתאם לתקנות הבטיחות שאוזכרו לעיל, כפי שהעיד על כך העד זלוצ'יסטי,

וזו נחפרה ללא דיפון נאות וללא שיפועים חיוניים ומדובר במחדלים המעלים רשלנות משמעותית, בפני עצמה, מצד החברה.

32. עם זאת, לא ניתן לשלול מטענת המאשימה, כי היו בנמצא אירועים מנתקים, שניתקו את הקשר הסיבתי בין רשלנות זו של החברה, הנוגעת למנהלי החברה, לבין קרות האירוע ובאלו בראש ובראשונה מינויו של דן מערב כמהנדס האתר, שהתריע ונתן הוראה מפורשת וחד משמעית להפסקת העבודה מפאת המסוכנות שהייתה בתעלה, הוראה שניתן לראותה כמי שניתנה ע"י מנהלי החברה, מבצעי הבנייה, בהיותו של מערב זרועם הארוכה.

נאשם 1 נטל לעצמו חירות להפר בריש גלי הוראה ברורה זו, שלו מולאה, היתה מונעת את קרות התאונה, והיה בכך כדי לנתק את הקשר הסיבתי בין קרות התאונה לרשלנותה הקודמת והמתמשכת של החברה. בנוסף, נאשם 1 הציג את עצמו בפני החברה כמנהל עבודה מוסמך ומנוסה, המצויד באישורים המתאימים, וכשבעלי החברה פנו אליו, באמצעות המוסמכים לכך, וחזרו וביקשו כי ירשם במשרד התמ"ת, הוא חזר והתחמק מכך ויש בכך, בפני עצמו, ברי לנתק את הקשר הסיבתי בין אי מינוי מנהל עבודה מוסמך ע"י החברה, לבין קרות התאונה.

33. על כן, על אף שהיה בנמצא מימד רשלני בהתנהגות החברה באופן חפירת התעלה, מלכתחילה, אין למצוא בנסיבות שהובאו לעיל בעצם העמדתם לדין של נאשמים 1 ו-2 בלבד, משום אכיפה בררנית, ואין מקום לקביעה כי שיקולים לא ענייניים הנחו את המאשימה בנידון, כשעל פניו נראה כי היא פעולה במתחם הסבירות בנסיבות שהובאו לעיל (ראה [ע"פ 3215/07](#), פלוני נ' מדינת ישראל, וכן [ת"פ ירושלים 402/09](#), רז ריסבי רייצ'ל נ' מדינת ישראל).

כך אין, ולא היה מקום, גם להעמיד לדין את איתן אברהמי, חופר התעלה, שחפר בהתאם להוראות שקיבל מנאשם 1 בשטח, ואין כל מקום לגזרה שווה בינו לבין הנאשמים.

כך הם גם פני הדברים באשר למערב וצחי לביא, והגם שהיה ניתן לצפות למידת פיקוח הדוקה יותר בנעשה באתר, מכוח תפקידם, לא ניתן לקבוע כלל ועיקר, כי יש בכך כדי להביא למסקנה אותה מבקש הסניגור לאמץ בדבר רשלנות גורפת מצידם, שהביאה לקרות התאונה, כאשר בסופו של דבר, לו הייתה מתקיימת הוראתו של דן מערב, שהיה נציג מוסמך של החברה ומהנדס האתר, להפסקה מיידית של העבודה, נוכח ליקויי הבטיחות החמורים שהתגלו לעיניו, הייתה נמנעת התאונה.

34. לא היה גם בעדותו של ע"ה 4, אורי שטאנג, מבעלי החברה, כדי לתרום לביסוס טענות ההגנה של נאשם 1. מתברר כי העד התקשה לזכור את האירועים שסבבו את התאונה, ועדותו, רובה ככולה, הייתה בגדר עדות שמיעה, כשהעד לא היה מעורה כלל ועיקר בתחום הביצועי בחברה, עובר לקרות התאונה (עמ' 153, שורות 24-25, עמ' 154 שורות 24-25 וכן עמ' 156). עוד יש לומר, כי גם אם קיימת התכנות כי המנוח הבין ושמע את הוראתו של מערב בדבר הפסקת העבודה מחמת המסוכנות שהועלתה, ואף על פי כן ירד לתעלה, עדיין אין בכך כדי לשלול מאחריותו, בראש ובראשונה, של נאשם 1 לקרות התאונה (ראה פס"ד לורנס, פד"י מח/4, 37), ולא היה בכך כדי לנתק את הקשר הסיבתי, משפטי בין רשלנות מס' 1 לבין קרות התאונה.

35. סוף דבר, נוכח המקובץ לעיל, יש לקבוע כי התאונה, שהביאה למותו של המנוח, נגרמה עקב רשלנותו ומחדליו של נאשם 1, שמילא את תפקיד מנהל העבודה ולא פעל בהתאם לתקנות הבטיחות, כשמוטל היה עליו גם לדאוג לשיפוע טבעי בדפנות התעלה, או לדיפון מתאים לאבטחת דפנות התעלה, מפני התמוטטות. מתברר עוד, כי נאשם 1 לא מסר כל הוראות בטיחות מתאימות לפועלים אשר עבדו בתעלה, ואישר

את ירידת המנוח לתעלה, כשהיה עליו והדבר היה ביכולתו, והיה זה גם מחובתו, למנוע זאת ולוודא הפסקת העבודה לאלתר, כפי שהורה דן מערב, והיה בכך כדי למנוע את התרחשות האסון שאירע. נאשם 1 פעל כפי שפעל, גם בהיותו מודע למצבה הבטיחותי החמור של התעלה, כשהיה בכך כדי לסכן את חיי הפועלים הנמצאים בה. נאשם 1 אפשר את המשך העבודה בניגוד משווע להוראות שקיבל, והביא בסופו של דבר, במחדליו, לקרות התאונה ולפגיעה האנושה במנוח, שהביאה למותו.

36. יוער עוד, כי גם אם היה עיכוב בהגשת כתב האישום, ואף שתקלה נוספת לוותה את הגשתו, ללא אישור היועמ"ש לממשלה, עדיין אין בכל אלו כדי להביא למסקנה כי מדובר בשיהוי קיצוני שאיין מיכולת ההגנה של נאשם 1, כאשר בסופו של דבר, גם דבר עדותו של פועל נוסף, כריסטיאן, באשר למעורבותו של נאשם 2 בנעשה באתר, נפרס בפני ביהמ"ש.

יש להוסיף בהקשר זה, כי בסופו של דבר הוגש כתב האישום המתוקן בתיק רק בשנת 2008, וגם לאחר שהחל המשפט נדרשו דחיות לא מעטות עקב החמרה שחלה במצבו הבריאותי של נאשם 1 עצמו, דבר שהצריך את אשפוזו לעיתים תכופות בבית חולים, וביטול מועדי דיון שנקבעו, בעקבות זאת.

אשר על כן, ונוכח המפורט לעיל, אני מורה, בסיכומם של דברים, על הרשעת נאשם 1, שבירו יחזקאל, בעבירה ע"פ [סעיף 304 לחוק העונשין](#) וכן בביצוע העבירות על פי [תקנות 3+5, 111, 112](#) לתקנות הבטיחות.

ניתנה והודעה היום י"א סיון תשע"א, 13/06/2011 במעמד הנוכחים.

מרדכי פלד,
סגן נשיא.

החלטה – נאשם 1 בלבד

נדחה, לטיעונים לעונש, לתאריך 4.7.2011, שעה 11:30.

נאשם 1 מוזהר בחובת התייצבותו.

ניתנה והודעה היום י"א סיון תשע"א, 13/06/2011 במעמד הנוכחים.

מרדכי פלד 54678313-7730/06

מרדכי פלד,
סגן נשיא.

הוקלד על ידי: אורלי אמברצ'י
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן